

Amatör Lig Futbolcularının Antrenörlerine İlişkin Karizmatik Liderlik Algılarının İncelenmesi

Mina EKİN¹, Ekrem Ali ALTUNTAŞ², Mehmet Mustafa YORULMAZLAR³

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 26.09.2022
Kabul Tarihi: 05.02.2023
Online Yayın Tarihi:
05.02.2023

Anahtar Kelimeler

Karizmatik Liderlik,
Amatör Lig, Futbol

DOI:

10.55238/seder.1180445

Modern dünyada hızla gelişen teknoloji ve değişen yaşam standartları bireyleri daha hırslı ve rekabetçi olmaya zorlamaktadır. Ortak hedefleri olan bireylerin, kurumların veya şirketlerin hedeflerine yönelik plan, program ve stratejilerini en iyi yönetecek liderleri seçmesi hedefe ulaşma konusunda stratejik ve önemli bir hamle olarak görülmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırmanın amacı amatör futbol liginde oynayan futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Çalışmanın araştırma grubunu yaş ortalamaları 20,6 olan 219 futbolcu oluşturmaktadır. Bu çalışmada, araştırmacı tarafından düzenlenen "Kişisel Bilgi Formu" ile "Karizmatik Liderlik Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler Google Form üzerinden oluşturulan online anket ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 23 paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiksel yöntem olarak; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, tek faktörlü ANOVA ve Pearson Korelasyon testleri kullanılmıştır. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığını ölçmek amacıyla Skewnes, Kurtosis testleri ve Levene Testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, sporcuların yaşı, oynadıkları amatör lig ve spor yıllarına göre antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algıları farklılık göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre yaş arttıkça futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algı puanlarının da arttığı söylenebilir. Ayrıca Daha üst amatör lig kategorisinde karizmatik liderlik algısı puan ortalaması yükselirken amatör lig kategorisi düştükçe karizmatik liderlik algısı ortalama puanının da düştüğü görülmektedir. Buna ek olarak spor yaşı ilerledikçe futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algısının arttığı görülmektedir. Elde edilen bu sonuçların literatürde çok fazla araştırılmamış alanlardan biri olması sebebiyle önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Profesyonel futbol liginde veya diğer spor dallarında da benzer araştırmaların yapılabilmesi önerilmektedir.

Investigation of Charismatic Leadership Perceptions of Amateur League Footballers' Coaches

Abstract

Article Info

Received: 26.09.2022
Accepted: 05.02.2023
Online Published:
05.02.2023

Keywords

Charismatic Leadership,
Amateur League, Football

Advancing rapidly in the modern world, technology and living standards force individuals to be more ambitious and learn. It is seen as a strategic and important move for individuals who have common goals to choose the leaders who will best manage their plans, programs and strategies for the management of regions or regions. The purpose structured in this context is to examine the charismatic leadership perceptions of the football players playing in the amateur football league in terms of different variables. The research group of the study consists of 219 football players with an average age of 20.6. This team used the "Personal Information Form" and the "Charismatic Leadership Scale" prepared by the researcher. The data were collected through an online questionnaire created via Google Form. SPSS 23 package program was used in the analysis of the data. As a statistical method in the evaluation of data; frequency, arithmetic mean, standard deviation, one factor ANOVA and Pearson Correlation test were used. Skewnes, Kurtosis tests and Levene tests were performed to measure whether the data met the prerequisites of parametric tests. According to the results of the analysis, the charismatic leadership perceptions of the coaches differ according to the age of the athletes, their amateur leagues and the years they played. According to the results of the research, it can be said that as the age increases, the charismatic leadership perception scores of the football players towards their coaches also increase. In addition, while the average score of the charismatic leadership perception increases in the upper amateur league category, it is seen that the average score of the charismatic leadership perception decreases as the amateur league category decreases. In addition, it is seen that the charismatic leadership perception of the football players towards their coaches increases as the age of sports progresses. It is thought that these results will make important contributions as it is one of the areas that have not been researched much in the literature. It is suggested that similar research can be done in the professional football league or other sports branches.

¹Rumeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/Türkiye. E mail: minaekin34@gmail.com ORCID:0000-0002-5786-2790

²Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon/Türkiye. E mail: ekremali_altuntas20@trabzon.edu.tr

³Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/Türkiye. ORCID: 0000-0002-1051-0798

Giriş

İnsanlık tarihinden itibaren bakıldığında, bireylerin emel ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabilmek ve yaşamsal risklerini yönetebilmek adına küçük veya büyük topluluklar halinde hayatlarını sürdürmeye başladıklarını görebiliriz. İnsanlığın ortak yaşamsal alanları paylaşma, ortak kararlar alma ve çıkarları doğrultusunda davranışlarını yönetebilme, fikir yürütme ve sorumluluk alma gibi sosyal yaşam becerileri birtakım çatışmaları ve fikir ayrılıklarını da beraberinde getirmektedir. Sosyal yaşamda ortak hedefe ulaşma veya çatışmaları çözümlenme vb. amaçlarla liderlere ihtiyaç duyulmaktadır (Argüden, 2016). Özellikle modern dünyada hızla gelişen teknoloji ve değişen yaşam standartları bireyleri daha hırslı ve rekabetçi olmaya zorlamaktadır. Ortak hedefleri olan bireylerin, kurumların veya şirketlerin hedeflerine yönelik plan, program ve stratejilerini en iyi yönetecek liderleri seçmesi hedefe ulaşma konusunda stratejik ve önemli bir hamle olarak görülmektedir (Dinler, 2018). Belirli doğrultuda hareket eden kurum veya kuruluşlar için lider, becerilerini ve bireysel özelliklerini kullanarak kurumsal hedefler için liderlik ettiği kitleyi yönlendirme sorumluluğunu ele almaktadır. Bulunduğu kurum veya yönettiği gruba göre liderlerin yönetici, müdür, başkan gibi adlandırılmaları bulunurken spor alanında incelendiğinde ise liderlik modelini takım birlikteliğini yöneten antrenör üstlenmektedir. Liderlik niteliklerini barındıran bir antrenör ile çalışan sporcuların yönetimden memnun oldukları için hedeflerine ulaşmakta daha başarılı oldukları bilinmektedir (Elahe ve ark., 2013; Konter, 1996).

Toplulararası etkileşimin sosyal, kültürel ve ekonomik boyutta kurulmasında ve devam ettirilmesinde önemli bir rolü olan sporun özellikle de futbolun dünya genelinde büyük kitlelere hitap etmesi ve seyirci potansiyelinin yüksek olması spor alanındaki liderlere önemli sorumluluklar yüklemektedir (İmamoğlu ve ark., 1996). Futbol günümüzde dünyanın en büyük sanayileri arasında yerini almıştır. Bu yüzden futbol oluşumlarını yöneten spor yöneticileri kadar, antrenörlerin de önemi artmış ve antrenörlüğün kurumsallaşmasına, önemli bir liderlik alanı olarak görülmesine yol açmıştır (Donuk ve Şen, 2006). Literatür incelendiğinde takımların veya bireysel olarak sporcuların başarıya ulaşmasında, amaçlanan ideale erişme noktasında liderliğin ve etkili bir liderin önemli rolü olduğu yapılan araştırmalarla ortaya konulmaktadır (Rayburn ve ark., 2001; Todd ve Kent, 2004). Çeşitli alanlarda görev yapan ve takipçileri tarafından karizmatik olarak algılanan liderlerin, örgütlerde bütünlüğün oluşmasında, performansın ve çalışanların memnuniyetlerinin artmasında son derece başarılı oldukları görülmektedir. Bu nedenle takımlarda görev yapan antrenörlerin sergiledikleri davranışların sporcular tarafından karizmatik olarak algılanmasının, takımın amaçlarının gerçekleştirilmesinde ve bütünlüğünün oluşturulmasında önemli rol oynayabileceği düşünülmektedir (Çelik, 2011).

Farklı liderlik yaklaşımları ve antrenörlük tarzları bulunmaktadır. Geleneksel veya rasyonel-otoriter liderlik tarzının dışında karizmatik liderlik çağımızda en çok tercih edilen liderlik stildir denebilir. Weber, karizmatik liderliğin meşruluğunu geleneklerden, kurallardan, yasalardan ya da herhangi bir pozisyondan almadığını, liderin örnek alınan karakterine duyulan inançtan kaynaklandığını ileri sürmektedir (Conger ve Kanungo, 1994). Karizmatik liderler, kişisel yeteneklerinin gücü ile takipçileri üzerinde çok derin bir etki ortaya koyan kişiler olarak tanımlanmaktadırlar. Bunun yanı sıra karizmatik liderler, etkili olabilmek ve pozisyonlarını sürdürebilmek için takipçilerinin ihtiyaçlarını, değerlerini ve

beklentilerini anlamaya ve liderliklerini bunlar üzerine yapılandırmaya gereksinim duyarlar. Bir liderle çalışmanın en belirgin faydası ortak hedefe ulaşılması için nitelikli bir iş birliği ile performans ve başarı seviyesinin artırılmasıdır. Bir takımın belirlenen hedefler doğrultusunda başarıya ulaşması, liderin/antrenörün liderlik vasfı ve özellikleriyle yakından ilişkilidir. Özellikle takım sporlarında yer alan liderlerin/antrenörlerin karizmatik lider olarak tanımlanan vasıflarını kullanarak bütünlüğü sağlaması ve sporcular tarafından liderin/antrenörün davranışlarının benimsenmesi oldukça önemli bir faktördür (Wang ve ark., 2005). Takım sporları içerisinde en büyük ekonomiye sahip branş olan futbol yönetim, performans ve başarı anlamında çok daha ön planda tutulan bir branş olarak karşımıza çıkmaktadır. Profesyonel lige ve takımlara alt yapı oluşturan amatör futbol ligleri ise profesyoneliğe hazırlanılan ve üst kaynak sağlayan kilit bir aşama olarak görülmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırmanın amacı amatör futbol liginde oynayan futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesidir.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Yapılan çalışmada, sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan ve belirli bir grubun araştırmaya konu özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını hedefleyen betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak ise tarama yönteminde sıklıkla faydalanılan anket tekniği kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın araştırma grubunu 3. Lig, bölgesel amatör lig, süper amatör lig ve 1. Amatör lig gibi farklı amatör lig takımlarında en az 3 yıldır oynayan 219 futbolcu oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 20,6'dır.

Verilerin Toplanması

Verilerinden toplanmasında Google Formlar kullanılmıştır. Online şekilde oluşturulan anket amatör liglerde oynayan futbolculara kar topu tekniği ile ulaşılarak gönüllü katılım ilkesi esas alınarak anketi doldurmaları istenmiştir. Anketi eksiksiz olarak dolduran katılımcıların verileri esas alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, araştırmacı tarafından düzenlenen "Kişisel Bilgi Formu" ile "Karizmatik Liderlik Ölçeği" kullanılmıştır. Karizmatik Liderlik Ölçeği; Çelik (2011) tarafından sporcuların antrenörleri ile ilgili karizmatik liderlik algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması sonucunda, 10 alt boyut (Kişiselleştirilmiş İlgi, Güven, Antipatik Algı, Etkileycilik, Kişilik, Motive Etme, Etkili Konuşma Becerisi, Sıra Dışı Görünüş, Risk Alma, Değerlerine Sahip Çıkma) ve 35 maddeden oluşan bir ölçme aracı ortaya çıkmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında yapılan istatistiksel analizler SPSS 23 istatistik paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiksel yöntem olarak; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, tek faktörlü ANOVA ve Pearson Korelasyon testleri kullanılmıştır. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığını ölçmek amacıyla Skewnes, Kurtosis testleri ve Levene Testi

yapılmıştır (Tabachnick, 2013). Ölçeklerin güvenilirliklerini belirlemek için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. İstatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen verilere ilişkin analiz sonuçlarına dair bulgular sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri

Demografik Değişken		n	%
Yaş	22 ve altı	117	53,4
	23-23 yaş	61	27,9
	28 ve üstü	4	18,7
Eğitim Durumu	İlköğretim	10	4,6
	Ortaöğretim	69	31,5
	Lisans	132	60,3
	Lisansüstü	8	3,7
Lig Seviyesi	3. Lig	45	20,5
	Bölgesel Amatör Lig	48	21,9
	Süper Amatör Lig	75	34,2
	1. Amatör Lig	51	23,3
Spor Yaşı	5 yıl ve altı	90	41,1
	6-10 yıl	51	23,3
	11 yıl ve üstü	78	35,6

Amatör Futbol lig takımlarında oynayan futbolcuların antrenörlerine yönelik karizmatik liderlik algı düzeylerini ölçmek amacıyla yapılan araştırmaya farklı amatör liglerde oynayan 219 futbolcu katılmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 2. Karizmatik liderlik ölçeğinin yaş durumu değişkenine göre Anova sonuçları

Ölçek Alt Boyutları	22 ve Altı (n=117)		23-27 Yaş (n=61)		28 ve üstü (n=41)		P
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	
Kişiselleştirilmiş İlgi	1,87	0,57	2,00	0,64	2,23	0,68	0,00*
Güven	1,83	0,56	2,06	0,64	2,14	0,60	0,00*
Antipatik Algı	2,19	0,77	2,56	0,70	2,59	0,78	0,00*
Etkileyicilik	1,84	0,55	2,18	0,70	2,22	0,61	0,00*
Kişilik	1,95	0,66	2,23	0,80	2,35	0,72	0,00*
Motive etme	1,83	0,57	2,11	0,74	2,13	0,65	0,00*
Etkili Konuşma Becerisi	1,78	0,58	1,89	0,65	2,07	0,69	0,01*
Sıradışı Görünüş	1,99	0,67	2,51	0,84	2,57	0,75	0,00*
Risk Alma	1,90	0,62	2,08	0,69	2,20	0,60	0,00*
Değerlerine Sahip Çıkma	1,78	0,53	1,95	0,67	2,24	0,69	0,00*
Toplam	1,89	0,50	2,14	0,52	2,25	0,50	0,00*

Tablo 2’de katılımcıların Karizmatik Liderlik Ölçeğinden aldıkları puanların yaş durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analiz sonuçlarına göre Karizmatik Liderlik Ölçeğinin tüm alt boyutlarında yaşa göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$). Alt boyutlarda hangi yaş grupları arasında farklılıklar olduğu incelendiğinde 22 yaş ve altı katılımcıların tüm alt boyutlarda puan ortalamalarının 22-27 yaş arası katılımcılardan daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

benzer şekilde 22-27 yaş arası katılımcıların da alt boyutlardan aldıkları puanların ortalamasının 28 yaş ve üstü katılımcılara göre daha düşük olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Karizmatik liderlik ölçeği puanlarının lig seviyesi durumu değişkenine göre Anova testi sonuçları

Ölçek Alt Boyutları	3. Lig (n=45)		Bölgesel Amatör Lig (n=48)		Süper Amatör Lig (n=75)		1. Amatör Lig (n=51)		p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss.	
Kişiselleştirilmiş İlgi	1,91	0,94	1,85	0,52	2,16	0,43	1,97	0,62	0,00*
Güven	1,84	0,88	1,87	0,54	2,12	0,42	1,90	0,56	0,00*
Antipatik Algı	1,92	0,94	2,29	0,80	2,50	0,62	2,52	0,69	0,00*
Etkileyicilik	1,84	0,84	1,85	0,56	2,24	0,69	1,97	0,56	0,00*
Kişilik	1,90	0,93	1,97	0,68	2,30	0,57	2,17	0,71	0,00*
Motive etme	1,84	0,84	1,84	0,56	2,19	0,55	1,88	0,56	0,00*
Etkili Konuşma Becerisi	1,77	0,86	1,74	0,51	2,09	0,54	1,83	0,58	0,01*
Sıradışı Görünüş	1,97	0,96	2,12	0,71	2,49	0,63	2,26	0,75	0,00*
Risk Alma	1,88	0,89	1,88	0,58	2,16	0,47	2,04	0,61	0,00*
Değerlerine Sahip Çıkma	1,76	0,82	1,79	0,60	2,11	0,45	2,00	0,64	0,00*
Toplam	1,86	0,82	1,91	0,45	2,23	0,31	2,04	0,45	0,00*

Tablo 3'te katılımcıların Karizmatik Liderlik Ölçeğinden aldıkları puanların lig seviyesi durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analiz sonuçlarına göre Karizmatik Liderlik Ölçeğinin tüm alt boyutlarında oynanılan lig seviyesine göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0.05$). Alt boyutlarda hangi lig grupları arasında farklılıklar olduğu incelendiğinde tüm alt boyutlarda 3. Lig takımlarında oynayan futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algı ortalamalarının düşük olduğu buna karşın tüm alt boyutlarda en yüksek ortalamanın ise Süper Amatör Lig futbolcularının antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algılarında olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bulguya göre farklı amatör lig kategorilerinde oynayan futbolcuların antrenörlerine ilişkin liderlik algılarının farklılık gösterdiği görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 4. Karizmatik liderlik ölçeğinin spor yaşı durumu değişkenine göre Anova sonuçları

Ölçek Alt Boyutları	5 Yıl ve Altı (n=90)		6-10 Yıl (n=51)		11 Yıl ve üstü (n=78)		p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	
Kişiselleştirilmiş İlgi	1,78	0,51	2,10	0,69	2,18	0,66	0,00*
Güven	1,77	0,50	2,04	0,60	2,12	0,66	0,00*
Antipatik Algı	1,97	0,70	2,58	0,75	2,64	0,69	0,00*
Etkileyicilik	1,79	0,53	2,13	0,62	2,19	0,65	0,00*
Kişilik	1,88	0,60	2,19	0,79	2,33	0,75	0,00*
Motive etme	1,81	0,57	2,06	0,58	2,09	0,72	0,00*
Etkili Konuşma Becerisi	1,81	0,56	1,93	0,67	1,94	0,69	0,39
Sıradışı Görünüş	1,89	0,67	2,33	0,71	2,61	0,76	0,00*
Risk Alma	1,80	0,56	2,15	0,63	2,17	0,66	0,00*
Değerlerine Sahip Çıkma	1,78	0,52	2,03	0,70	2,09	0,55	0,00*
Toplam	1,82	0,49	2,15	0,51	2,21	0,50	0,00*

Tablo 4'te katılımcıların Karizmatik Liderlik Ölçeğinden aldıkları puanların spor yaşı durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analiz sonuçlarına göre Karizmatik Liderlik Ölçeğinin

“*etkili konuşma*” alt boyutu dışında kalan tüm alt boyutlarında spor yaşına göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$). Alt boyutlarda hangi yaş grupları arasında farklılıklar olduğu incelendiğinde 5 yıl ve altı spor yaşına sahip sporcuların karizmatik liderlik ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının düşük olduğu, 6-10 yıl ve 11 yıl ve üstü spor yaşına sahip sporcuların ise karizmatik liderlik ölçeği alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Amatör futbol ligi takımlarında oynayan sporcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yürütülen bu çalışmadan elde edilen bulgular, bu bölümde tartışılmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algılarının yaş değişkenine göre, kişiselleştirilmiş ilgi, güven, antipatik algı, etkileycilik, kişilik, motive etme, etkileyici konuşma becerisi, sıra dışı görünüş, risk alma ve değerlerine sahip çıkma alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığını göstermektedir (Tablo 2). Literatür incelendiğinde araştırmamızdan elde edilen bulguları destekler yönde araştırmalar olduğu görülmektedir. Karakurt (2022) Tarafından yapılan araştırmada profesyonel futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algıları incelenmiş ve yaş değişkenine göre kişiselleştirilmiş ilgi, antipatik algı, etkileycilik, kişilik, motive etme, etkileyici konuşma becerisi, sıra dışı görünüş, risk alma ve değerlerine sahip çıkma alt boyutlarında çalışmamıza benzer şekilde anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Arslantaş ve Dursun (2008)'nin basketbol oynayan sporcular üzerinde yaptığı araştırma sonuçları da araştırmamızla benzer bulgulara sahip bir diğer araştırmadır. Araştırmamıza benzer şekilde kişiselleştirilmiş ilgi, risk alma, etkileycilik ve güven alt boyutlarında yaşa göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarımıza göre futbolcuların oynadığı lig kategorisinin antrenörlerine yönelik karizmatik liderlik algılarının kişiselleştirilmiş ilgi, güven, antipatik algı, etkileycilik, kişilik, motive etme, etkileyici konuşma becerisi, sıra dışı görünüş, risk alma ve değerlerine sahip çıkma gibi tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaşmaktadır (Tablo 2). Araştırma sonucumuza benzer şekilde Çelik (2011) tarafından basketbolcular üzerinde yapılan araştırma sonuçları da lig düzeyinin karizmatik liderlik algısını etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanı sıra Özsarı (2010) tarafından amatör ligde oynayan futbolcuların antrenörlerine yönelik liderlik algıları incelenmiş ancak Süper Amatör, Birinci Amatör ve İkinci Amatör ligde oynayan futbolcular arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılammıştır. Elde edilen bu farklılığın bireysel olarak antrenörlerin özellikleriyle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre spor yaşı değişkeni ile futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algıları arasında kişiselleştirilmiş ilgi, güven, antipatik algı, etkileycilik, kişilik, motive etme, sıra dışı görünüş, risk alma ve değerlerine sahip çıkma arasında anlamlı farklılık bulunurken etkileyici konuşma becerisi alt boyutunda anlamlı farklılık bulunamamıştır (Tablo 3). İlgili literatür incelendiğinde Karakurt (2002) tarafından yapılan araştırmada çalışmamıza benzer şekilde kişiselleştirilmiş ilgi, güven, motive etme ve risk alma alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunurken etkili konuşma becerisi alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmamızdan elde edilen sonuçlara göre

spor yaşı arttıkça futbolcuların antrenörlerine yönelik karizmatik liderlik algılarının da arttığı yönündedir. Elde edilen bu sonuca benzer şekilde Kandemir (2017) tarafından yapılan araştırmada da sporculuk yılı arttıkça antrenöre duyulan güven ve eğitici liderlik algısının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak; yaş değişkenine göre amatör lig futbolcularının antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algıları kişiselleştirilmiş ilgi, güven, antipatik algı, etkileyicilik, kişilik, motive etme, etkileyici konuşma becerisi, sıra dışı görünüş, risk alma ve değerlerine sahip çıkma alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Yaş arttıkça tüm alt boyutların ortalama puanlarında artış olduğu görülmektedir. Amatör lig kategorisi değişkenine göre futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algıları kişiselleştirilmiş ilgi, güven, antipatik algı, etkileyicilik, kişilik, motive etme, etkileyici konuşma becerisi, sıra dışı görünüş, risk alma ve değerlerine sahip çıkma alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaşmaktadır. En yüksek ortalama Süper Amatör Lig kategorisinde oynayan futbolculara aitken en düşük ortalama ise 3. Ligde oynayan futbolculara aittir. Spor yaşı değişkenine göre futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algıları arasında kişiselleştirilmiş ilgi, güven, antipatik algı, etkileyicilik, kişilik, motive etme, sıra dışı görünüş, risk alma ve değerlerine sahip çıkma arasında anlamlı farklılık bulunurken etkileyici konuşma becerisi alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Elde edilen bu sonuçlara göre yaş arttıkça futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algı puanlarının da arttığı söylenebilir. Ayrıca Daha üst amatör lig kategorisinde karizmatik liderlik algısı puan ortalaması yükselirken amatör lig kategorisi düştükçe karizmatik liderlik algısı ortalama puanının da düştüğü görülmektedir. Buna ek olarak spor yaşı ilerledikçe futbolcuların antrenörlerine ilişkin karizmatik liderlik algısının arttığı görülmektedir. Ancak spor yaşı değişkeninin karizmatik liderlik ölçeği alt boyutlarından olan “*etkili konuşma*” alt boyutu üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı da görülmektedir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulguların ilgili literatüre katkılar sağlayacağı düşünülürken farklı lig kategorilerinde veya farklı branşlarda benzer çalışmaların yapılabileceği önerilmektedir.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Argüden Y. (2016). Kamuda İyi Yönetişim. 1. Baskı. s.7 İstanbul, Argüden Yönetişim Akademisi Yayınları, No:1.
- Arslantaş, C. C., & Dursun, M. (2008). Etik liderlik davranışının yöneticiye duyulan güven ve psikolojik güçlendirme üzerindeki etkisinde etkileşim adaletinin dolaylı rolü. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1), 111-128.
- Conger, J. A., & Kanungo, R. N. (1994). Charismatic leadership in organizations: Perceived behavioral attributes and their measurement. Journal of Organizational Behavior, 15(5), 439-452.
- Çelik, V. O. (2011). Basketbol oyuncularının görüşlerine göre antrenörlerin karizmatik liderlik özelliklerinin takım bütünlüğüne etkisi. Doktora tezi. Anadolu Üniversitesi.
- Dinler, Ç. (2018). Yöneticilik ile liderlik arasındaki temel farklar ve atatürkün liderliği üzerine bir çalışma. Yüksek Lisans tezi. Avrasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Donuk, B., Şen, D.F. (2006). Futbolun Anatomisi. Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2006.

- Elahe, B., Dehnavi, A., Mansouri, M., Nami, A. (2013). The relationship between leadership styles and coaching emotional intelligence in selected individual sports of universities of Tehran. *Pelagia Research Library European Journal of Experimental Biology*, 3(2), 48-53.
- İmamoglu, F., Koçak, M., Sunay, H. (1996). Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerinde (Almanya, 64 Avusturya, İngiltere ve İskoçya) futbol antrenör yetiştirme programlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi. G.Ü.
- Kandemir, D. (2017). Elazığ ilinde farklı bireysel spor dallarında görev yapan antrenörlerin liderlik tarzlarının incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Elazığ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Karakurt, G. (2022). Profesyonel Futbolcuların Antrenörleriyle İlgili Liderlik Algılarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bayburt.
- Konter, E. (1996). Bir Lider Olarak Antrenör. 1. Baskı. İstanbul, Alfa Basım Yayın Dağıtım, 26-136.
- Özsarı, A. (2010). Amatör futbolcuların antrenörlerde bulunmasını istedikleri liderlik tarzlarının tespiti. Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Rayburn, C.A., Goetz, D.J., Osman, S.L. (2001). The 'Garne' of leadership: exercise, games, sports, and leadership. *International Journal of Value-based Management*, 14 (1), 11-26.
- Todd, S.Y., Kent, A. (2004). Perceptions of the role differentiation behaviors of ideal peer leaders: a study of adolescent athletes. *International Sports Journal*, 8(2), 105-118.
- Wang, E., Chou, H. W., & Jiang, J. (2005). The impacts of charismatic leadership style on team cohesiveness and overall performance during ERP implementation. *International Journal of Project Management*, 23(3), 173-180.

Makale Alıntısı

Ekin, M., Altuntaş, E.A. & Yorulmazlar, M.M. (2023). Amatör Lig Futbolcularının Antrenörlerine İlişkin Karizmatik Liderlik Algılarının İncelenmesi [Investigation of Charismatic Leadership Perceptions of Amateur League Footballers' Coaches], *Spor Eğitim Dergisi*, 7 (1), 1-8.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.